

Jaakko Herranen

**MONIMUOTO-OPISKELIJOIDEN OPINTOJEN KESKEYTYS TIETOJENKÄSIT-
TELYN KOULUTUSOHJELMASSA VUOSIKURSSEILLA 2015-2017**

**MONIMUOTO-OPISKELIJOIDEN OPINTOJEN KESKEYTYS TIETOJENKÄSITTE-
LYN KOULUTUSOHJELMASSA VUOSIKURSSEILLA 2015-2017**

Jaakko Herranen
Opinnäytetyö
Syksy 2018
Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma

Tekijä(t): Jaakko Herranen

Opinnäytetyön nimi: Monimuoto-opiskelijoiden opintojen keskeytys tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa vuosikursseilla 2015-2017

Työn ohjaaja: Anu Niva, Teppo Räisänen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: 2018

Sivumäärä: 38 + 5

Oulun Ammattikorkeakoulu tarjoaa tietojenkäsittelyn opintoja sekä perinteisessä- että muuntokoulutusmuodossa. Opintojen keskeyttäminen on muodostunut ongelmaksi erityisesti monimuoto-opiskelijoiden keskuudessa. Syystä tai toisesta opintojen kyydistä tapahtavien opiskelijoiden tilanne näkyy hyvin vahvasti oppilaitoksen tilastoissa. Tilanne on ongelmallinen erityisesti siinä mielessä, että monimuotokoulutukseen on panostettu suuresti viime vuosina tämän antaessa aiempaa useammalle mahdollisuudet opiskella työtilanteesta tai asuinpaikasta riippumatta.

Tämän tutkimusluontoisen opinnäytetyön toimeksiantajana on useita muunto- ja monimuotokoulutusryhmiä ohjannut tietojenkäsittelyn lehtori Sinikka Viinikka. Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa kolmen eri monimuotokoulutusryhmän opiskelijoiden keskeytysten syitä ja tätä kautta saada oppilaitokselle tärkeää informaatiota siitä, kuinka motivoida opiskelijat jatkamaan opintojaan kunnialla valmistumiseen saakka. Varsinainen tutkimusaineisto kerättiin vuoden 2018 syys- ja lokakuun vaihteessa. Haastattelut suoritettiin ryhmien TIK15KMI, TIK16KMD sekä TIK17KMI opintonsa keskeyttäneiden kanssa, kaksinkeskeisinä ja anonyymeinä puhelinhaastatteluina. Keskustelun runkona toimi etukäteen yhdessä opinnäytetyön ohjaajan ja toimeksiantajan kanssa tehty Webropol-kyselylomake. Tutkimuspohjana hyödynnettiin aihetta sivuavia Konsta Ryhäsen ja Camilla Krogeruksen opinnäytetöitä vuosilta 2013 ja 2014.

Tutkimuksen vastausprosentti kohosi yli 50 prosenttiin, mikä on luettavissa hyväksi otannaksi. Tuloksista taas oli nähtävissä useampikin enemmän tai vähemmän selkeä ”trendi”, joka toistui monen keskeyttäneen vastauksissa. Useimmiten jo työelämään päätyneillä monimuoto-opiskelijoilla yhdeksi selkeäksi haasteeksi muodostui ajankäyttö ja erilaiset lähtökohdat opintoja kohtaan. Opinnot tulisi hoitaa niukaksi jäävän vapaa-ajan puitteissa, ja lisäksi etäluentojen myötä itseopiskelua vaaditaan reilusti perusopintoja enemmän. Esille nousi lisäksi opintojen erikoislaatuinen luonne siinä mielessä, että ihmisseura ja suurempi lähiopetuksen määrä olisi motivoinut useampaakin vastaajaa. Siitä, miten nämä syyt korreloivat esimerkiksi vastaajien ikään tai opintopohjaan, kerrotaan lisää tulosten ja analyysin yhteydessä.

Asiasanat: ammattikorkeakoulu, monimuotokoulutus, muuntokoulutus, opiskelija, keskeyttäminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree program of business information systems

Author(s): Jaakko Herranen

Title of thesis: Abandonment of online studies in Degree Programme of Business Information Systems classes 2015-2017

Supervisor(s): Anu Niva, Teppo Räisänen

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2018 Number of pages: 38 + 5

Oulu University of Applied Sciences offers computational studies in both traditional form and by online courses. Abandonment of studies has become a problem in recent years, especially among students who participate only in online courses. The situation is very problematic especially in the sense how heavily educational institution has lately invested in it.

This thesis is commissioned by Oulu University of Applied Sciences. The aim of the study is to identify the biggest reasons, why students of three online groups abandon their Degree program of business information systems studies. The actual research material was collected in September and October of 2018. The phone interviews were conducted with the groups TIK15KMI, TIK16KMD and TIK17KMI, with students who had abandon their studies before graduation. The interviews were saved in online Webropol questionnaire, which was designed with the help of thesis supervisor Anu Niva. The research also utilized information collected by Konsta Ryhänen and Camilla Krogerus in the years 2013 and 2014.

The response rate of the survey was a little over 50 percent, which is a pretty good sample. There were several more or less "trends", which were repeated in many responses. Often students who were working and studying at the same time, found it problematic to find enough time to do everything and also take some time off when needed. Also, lots of self-studying is required more than in basic studies. The online side of the studies also didn't suit for everyone, as few former students wanted also more social interaction with fellow classmates and teachers. More results and development suggestions can be read in the results and analysis part of this thesis.

Keywords: university of applied sciences, studies, abandonment, online studies, education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	OULUN AMMATTIKORKEAKOULU	8
2.1	Tietojenkäsittelyn perustutkinto	9
2.2	Monimuotokoulutus	10
2.3	Muuntokoulutus	10
2.4	Opintojen keskeyttämisen merkitys	11
3	TUTKIMUSTEHTÄVÄ.....	14
3.1	Tutkimustehtävän kuvaus.....	14
3.2	Otanta	15
3.3	Kyselylomake	15
3.4	Tutkimuksen kulku.....	16
4	TULOKSET.....	18
4.1	Vastaajien määrä	18
4.2	Vastaajien tausta ja tämänhetkinen tilanne	19
4.3	Vastaajien kokemukset monimuoto-opiskelusta.....	22
4.3.1	Opiskelun ensisijainen tavoite.....	23
4.3.2	Työelämä opintojen aikana	23
4.3.3	Työkokemuksen määrä.....	24
4.3.4	Opintojen keskeyttämisen syyt.....	25
4.3.5	Opintojen toteutus.....	27
4.4	Avoimet kysymykset.....	28
4.4.1	Onko mielessäsi jokin tärkeä asia, joka on jäänyt mainitsematta?	29
4.4.2	Mikä olisi voinut saada sinut jatkamaan opintoja?	30
4.4.3	Ajatukset monimuotokoulutuksen kehittämiseksi?	31
5	JOHTOPÄÄTÖKSET SEKÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSET.....	32
6	POHDINTA	35
	LÄHTEET.....	37
	LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Opintojen lisääntynyt keskeyttäminen on suuri ongelma ammattikorkeakouluissa, niin myös Oulun Ammattikorkeakoulussa. Oppilaitoksen täytyy mukautua nykytilanteeseen tarjoamalla opiskelijoille uudenlaisia mahdollisuuksia valmistua ammattiin ja saada tutkinto. Nykyään jo työelämän pariin päätyneet ihmiset haluavat lisäksi laajentaa osaamistaan jatkuvasti pidemmällä aikavälillä, eikä yksi tutkinto ole tätä nykyä kylliksi aina eteenpäin pyrkivälle ihmiselle. Ilta- ja etäopintoihin painotettava monimuotokoulutus pyrkii olemaan avuksi tällaisessa tilanteessa.

Uudenkarhea opintomahdollisuus haeskelee vielä lopullista muotoaan, joten niin käytäntöjen ja järjestelmienkin suhteen eletään toistaiseksi tietynlaista murrosvaihetta. Lisäksi päiväopintojakin vaivaava opintojen keskeyttäminen on muodostunut huomattavaksi ongelmaksi myös monimuotokoulutusten puolella. Esimerkiksi kolmessa tutkimuksessa mukana olevassa ryhmässä keskeytykseen on päätyneet yhteensä peräti 27 prosenttia opiskelijoista, ja luku voi luonnollisesti vielä kohota opintojen jatkuessa.

Tämän opinnäytetyön tärkein tehtävä on kartoittaa syitä opiskelijoiden keskeytyspäätösten taustalla. Tutkimusluontoisen työn tavoitteena on tuoda esille jo keskeyttäneiden opiskelijoiden näkökulmaa siihen, mitkä tekijät vaikuttivatkaan lopulta siihen ratkaisevaan ja monessa tapauksessa tärkeään päätökseen lopettaa tietojenkäsittelyn tutkinnon opinnot kesken ennen lopullista valmistumista. Tutkimuksessa käydään läpi iän ja sukupuolen kaltaisten perustietojen lisäksi keskeyttäneiden opinto- ja työtaustaa, tarkoituksena selvittää korreloivatko nämä suoraan tai välillisesti keskeyttämisen syihin. Suurennuslasin alla on luonnollisesti myös keskeyttäneiden miitteet monimuoto-opintojen käytännön toteutuksesta. Tarkoituksena on lisäksi selvittää vastaajilta niitä ratkaisevimpia käytännön syitä, mitkä olivat syynä opintojen keskeytyksiin. Avoimissa kysymyksissä kartoitetaan käytännön parannusehdotuksia, jotta keskeyttämisten määrä saataisiin tulevaisuudessa pieneneväksi ja yhä useampi opiskelija valmistumaan kunnialla haluamaansa ammattiin.

Opinnäytetyön keskeisimmät tutkimustehtävät ovat:

- Mitkä tekijät vaikuttivat monimuoto-opintojen keskeyttämiseen?

- Kuinka Oulun Ammattikorkeakoulun tietojenkäsittelyn monimuoto- ja muuntokoulutusopinnoista voisi kehittää niin, että aiempaa useampi opiskelija valmistuisi oppilaitoksesta?

Aihe valikoitui tutkijan opinnäytetyöksi monestakin syystä. Suurimmaksi motivaattoriksi muodostui lopulta omat kokemukset, joihin kuuluvat niin kertaalleen keskeytetyt liiketalouden opinnot kuin reilusti alustavaa aikatauluun pidemmälle venyneet monimuoto-opinnotkin. Lisäksi useammallakin opiskelijakaverilla on ollut vastaavia ongelmia löytää valmistumiseen vaadittava opiskelumotivaatio. Olen jatkuvasti ollut kokopäivätoissa opintojen ohessa, joten myös muiden opiskelijoiden mietteet näiden kahden yhteen sovittamisesta kiinnostaa suuresti. Lisäksi koin, että tällaisesta opinnäytetyöstä voisi oikeasti olla hyötyä Oulun Ammattikorkeakoululle opintojen mahdollisessa kehittämisessä tulevaisuutta ajatellen. Yhteishyödyllisenä lopputulemana voisi olla suurempi määrä ammattiinsa valmistuneita ja sen myötä työelämään päätyviä opiskelijoita.

”Tutkimus monimuoto-opiskelijoiden tietojenkäsittelyn opintojen keskeyttämisestä” -opinnäytetyö etenee teoriapohjasta käytännön tutkimukseen. Aluksi käydään läpi Oulun Ammattikorkeakoulua, jonka jälkeen pureudutaan omissa alakappaleissaan tietojenkäsittelyn perustutkinnon rakentamiseen sekä muunto- ja monimuotokoulutuksiin opiskelumuotoina. Tämän jälkeen siirrytään tutkimustehtävän kuvaukseen, jossa käydään läpi niin otanta, kyselylomakkeen rakenne kuin käytännön tutkimuksen kulkukin haastatteluista analyysiin saakka.

2 OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Oulun Ammattikorkeakoulu tarjoaa eri alojen ammatillisia opintoja varsin laajalla skaalalla. Oppilaitoksen verkkosivuilla (Oulun Ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 7.11.2018) mainitaan niin ammattikorkeakoulu- kuin Master-tutkintoon (ylempi ammattikorkeakoulututkinto, YAMK) johtavasta opetuksesta, opettajan pedagogisista opinnoista, ammatillisista erikoistumisopinnoista, avoimesta ammattikorkeakouluopetuksesta sekä täydennyskoulutuksesta. Oulun Ammattikorkeakoulu tarjoaa mahdollisuuden opiskella kulttuuria, liiketaloutta, informaatioteknologiaa, luonnonvara-alaa, sosi- ja terveysalaa sekä tekniikkaa. Lisäksi ”pohjoisen Suomen vetovoimaisimmaksi korkeakouluksi” (kuvio 1) mainittu oppilaitos järjestää kaksi ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta englannin kielellä (BBA, International Business, Bachelor of Engineering, BEng, Information Technology).

Kuvio 1: Oamk lukuina 2017 (Oulun Ammattikorkeakoulu 2018, hakupäivä 7.11.2018)

Aloituspaikkoja oli vuonna 2018 yhteensä 1576, mikä tekee Oulun Ammattikorkeakoulusta yhden Suomen suurimmista (kuvio 2). Aloituspaikkojen määrä on pienentynyt hieman viime vuosista. Suu-

rin aloituspaikkojen määrä on tekniikan puolella (31 %), minkä perässä seuraavat sosiaali- ja terveys (27 %), liiketalous (17 %), informaatioteknologia (15 %), kulttuuri (6 %) sekä luonnonvara (4 %). Koulutusohjelmia on yhteensä 26 kappaletta.

Kuvio 2: OAMK aloituspaikat 2018 (Oulun Ammattikorkeakoulu 2018, hakupäivä 7.11.2018)

2.1 Tietojenkäsittelyn perustutkinto

Oulun Ammattikorkeakoulun tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelma on laajuudeltaan 210 opintopistettä. Oletusarvoinen opiskeluaika on päiväopetuksena 3,5, muuntokoulutuksena kaksi vuotta. Koulutuksen tavoitteena on valmistaa opiskelijoista tietojenkäsittelyn ammattilaisia, ja opinnoissa painotetaan loogista ajattelua, uuden tiedon omaksumista, ongelmanratkaisukykyä sekä yhteistyö- ja kommunikointitaitoja. Tietojenkäsittelyn perustutkintoon sisältyy myös perustaitoihin vaadittava määrä viestintää, kieliä, matematiikkaa, liiketaloutta, markkinointia sekä yrittäjyyttä. Lisäksi halukkaalle on tarjolla runsaasti pelinkehitykseen liittyviä opintoja, ja Oamk LAB -opinnoista voi saada tilille jopa 30 opintopistettä. (Oulun Ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 7.11.2018.)

Tietojenkäsittelyn perustutkinnon omaava saa opintojensa aikana monipuoliset taidot tieto- ja viestintätekniikan saralta (Oulun Ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 7.11.2018). Tradenomiksi valmistuvat voivatkin työskennellä hyvin laaja-alaisesti IT-alalla, koulutusohjelman antaessa valmiudet muun muassa IT-tuen, ICT-alan, ohjelmistojen ja tietojärjestelmien kehittämisen sekä Internet-palveluiden ja digitaalisen median alalla. Näihin lukeutuvat esimerkiksi web-sovellusten, verkkosivujen ja digitaalisten pelien kehittäminen. Opintoihin lukeutuu lisäksi yhteensä 30 opintopistettä kattava työelämäharjoittelu, joissa voi hyvässä tapauksessa saada jo evää tulevaa työpaikkaa ajatellen.

2.2 Monimuotokoulutus

Monimuotokoulutuksessa painotetaan opintojen henkilökohtaistamista ja oppimispolun räätälöimistä henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) perusteella. Monimuoto-opinnot soveltuvat erityisen hyvin sellaisille opiskelijoille, joilla ei ole muutoin mahdollisuutta osallistua normaaleihin päiväopintoihin. Siksi monimuoto-opintojen pariin päätyvät ovat usein ehtineet työelämään, jolloin opintoja suoritetaan muun arjen lomassa iltaisin. Opiskelijalta vaaditaan jonkun verran tietotaitoa tekniikan saralta, sillä esimerkiksi luennot järjestetään useimmiten ilta-aikaan etänä, eikä opiskelijan tarvitse olla henkilökohtaisesti läsnä oppilaitoksen tiloissa. Tietojenkäsittelyn tutkinto on tästä huolimatta niin sisällöltään kuin opintopistemäärältäänkin yhtä laaja kuin päiväopiskelijoilla.

Tietojenkäsittelyn monimuotokoulutuksen ohjeaika on 3,5 vuotta, vastaa päiväopiskelijoiden opintojen aikataulua. Oletuksena pidetään, että valtaosa monimuotokoulutukseen hakeutuvista saa perusopintoihinsa reilusti hyväksilukuja joko työkokemuksen tai aiempien opintojen perusteella. Myös harjoitteluja hyväksiluetaan monille opiskelijoille jo aiemmin kertyneen työkokemuksen perusteella. Opintoja voi nopeuttaa oman elämäntilanteen ja ajan mukaan, sillä opiskelijalla on mahdollisuus osallistua myös muiden ryhmien lähiopetukseen ja eri ammattikoulujen kursseille.

2.3 Muuntokoulutus

Muuntokoulutus on yksi keino jatkaa kesken jääneitä opintoja tai päivittää jokin aiemmin suoritettu tutkinto korkeamman asteen- tai joksikin toiseksi AMK-tutkinnoksi. Muuntokoulutus kouluttaa par-

haimmassa tapauksessa opiskelijan uuteen ammattikorkeakoulututkintoon kahden vuoden tavoiteajassa, 1,5 vuotta päiväopiskelijoita nopeammin. Aikataulu mahdollistetaan hyväksiluvuilla, joita myönnetään opintojen alussa aiemman osaamisen perusteella. Tarkoituksena olisi saada hyväksilukuina noin 1,5 opintovuoden verran opintopisteitä.

Osa opiskelijoista haluaa uudistaa joustavasti joko vanhempaa osaamista tai vaihtoehtoisesti päättää aiemmin käynnistyneet ja mahdollisesti kesken jääneet opinnot. Muuntokoulutusta järjestetään usein työvoiman tarpeen seurauksena (Suomenmaa 2013, viitattu 7.11.2018), ja esimerkiksi Oulussa on viime vuosina koulutettu reilusti ICT-alan osaajia juuri muuntokoulutuksen keinoin. Oulun Ammattikorkeakoulu on aloittanut keväällä 2018 muuntokoulutuksena rakennusmestarin ja insinöörin koulutukset (Oulun Ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 7.11.2018).

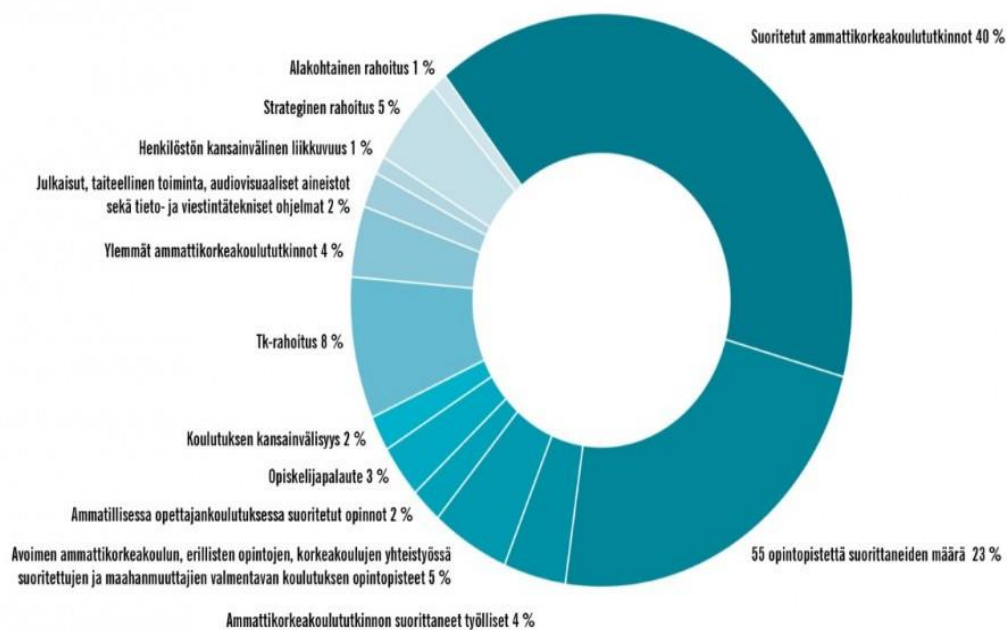
2.4 Opintojen keskeyttämisen merkitys

Opintojen keskeyttämisellä on suuri merkitys niin yhteiskunnan, oppilaitoksen kuin yksilönkin kannalta. Yhteiskunta pyörii veronmaksajien rahoilla, joten työelämään valmistuvia ammattilaisia tarvitaan aina. Mikäli oppilaitoksen listalta ei tule tutkinnon saaneita ja nopeasti työllistyviä opiskelijoita, joudutaan tätä mahdollisesti avustamaan jatkossa sosiaalitoimen tai kansaneläkelaitoksen toimesta.

Oulun Ammattikorkeakoulun toimintakin on suoraan riippuvainen suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen määrästä. Ammattikorkeakoulun rahoitusmallin (kuviot 3) mukaan 40 prosenttia oppilaitoksen rahoituksesta määrittyy suoritettujen tutkintojen perusteella. Tämän ohella toisena indikaattorina käytetään 55 opintopisteen suorittamista vuodessa, joka tuo rahoituksesta 23 prosenttia. Opetus- ja kulttuuriministeriön Vision-valmisteluryhmän suunnitteleman esityksen mukaan valmiiden tutkintojen merkitystä oppilaitoksen kokonaisrahoitukselle nostettaisiin tulevaisuudessa vielä 56 prosenttiin, joten keskeytysten vaikutus tulee kasvamaan jatkossa entisestään. Kyseisen esityksen mukaan korkeakouluille jaettaisiin yhteensä 2,4 miljardia euroa, joista 0,8 miljardin osuus jakautuu ammattikorkeakouluille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018, viitattu 7.11.2018.)

Riitta Kalima tutki väitöskirjassaan opintojen keskeyttämisen merkitystä. Kaliman mukaan jokainen korkeakoulukeskeytys vie yhteiskunnan varoja noin 18 000 euroa, mikäli keskeytys tapahtuu neljän

opintovuoden jälkeen. Laskelman pohjaoletuksena pidetään, että opiskelija nostaa koko neljän vuodenajan Kansaneläkelaitokselta opintotukea. Opintotukeen sisältyy luonnollisesti niin opintoraha kuin asumistukikin (Kalima 2011,33.) Tämän vuoksi yksikin keskeyttänyt opiskelija on suuri taloudellinen menetys ammattikorkeakoululle laitoksena, ja pahimmassa tapauksessa liian vähäinen tutkintojen määrä voi olla suoraan pois opetuksen laadulta. Lisäksi jokainen opinnoissaan keskeyttämään päätyntä opiskelija vie laitoksen kirjoilla paikan joltain toiselta, työelämään haluavalta ja motivoituneelta opiskelijalta. Kun paikka on kerran täytetty, ei keskeyttäneen tilalle ole mahdollista hakea menneistä pääsykokeista varasijalle pääsyyttä.

Kuvio 3: Ammattikorkeakoulun rahoitusmalli (Oulun Ammattikorkeakoulu Heimo, 2018)

Yksilötasolla keskeyttämisen ongelmat nousevat myös esille monella tavalla. Tämän vuoksi tutkimuksessakin laajasti käsitellyt opintokokemukset kohoavat keskeyttämisen kannalta merkittävään asemaan. Pahimmassa tapauksessa oppilaitoksen listoilta putoaminen joko vapaaehtoisesti tai opintojen venyessä voi johtaa pitkäaikaistyöttömyyteen ja syrjäytymiseen. Mikäli nuori on opiskellut koko lähes koko ikänsä, mutta yllättäen edessä on vaihe, jolloin tekemistä tai varsinaista suunnitelmaa ei olekaan edessä, voi tilanne muodostua pahimmassa tapauksessa sietämättömäksi. Ongelmaksi voivat tässä tapauksessa muodostua muun muassa päihteet, jotka voivat parantaa oloa hetkellisesti ja antaa rohkeutta sosiaalisessa kanssakäymisessä. Myös yllättäen opintotuen ulko-

puolelle putoamisen seurauksena voivat olla elämän rahoittaminen ja eri virastojen kanssa asioiminen, sillä esimerkiksi TE-keskus ja Kansaneläkelaitos vaativat vapaaehtoisesti opintonsa keskeyttäneeltä hyvin tarkat selvitykset elämäntilanteesta. Lisäksi vastassa on uuden opiskelupaikan hakeminen, mikä voi olla kertaalleen keskeyttäneelle haastavaa tai ylitsepääsemätöntä.

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Opinnäytetyön perimmäisenä tarkoituksena on tutkia mahdollisimman laajalla skaalalla sitä, miksi niin monet monimuoto-opiskelijat jättivät opintonsa kesken tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa. Tämä tutkimus on rajattu kolmeen eri ryhmään, jotka ovat aloittaneet opintonsa vuosina 2015, 2016 sekä 2017. Tutkimuksen toimeksiantajana toimii Oulun Ammattikorkeakoulu sekä tietojenkäsittelyn lehtorina toimiva Sinikka Viinikka. Haastattelut suoritettiin syksyllä 2018, keskeyttäneiden lista ka-
sattiin aiemmin saman vuoden keväällä.

3.1 Tutkimustehtävän kuvaus

Tämä tutkimusluontoinen opinnäytetyö saatiin toimeksiantona Oulun Ammattikorkeakoulun liiketalouden yksiköltä. Tarkoituksena oli selvittää syitä monimuoto-opiskelijoiden runsaiden keskeyttämisten taustalla. Onko näiden opiskelijan elämässä merkittävien päätösten taustalla käytännön syyt, kuten opintojen järjestelyt tai laatu? Voisiko oppilaitos suoriutua opintojen järjestelyistä jollain tavalla paremmin, jolloin lopputulemana olisi enemmän valmistuneita opiskelijoita?

Tutkimuksen tieto- ja vertailupohjana käytetään vastaavaa aihetta sivuavia Konsta Ryhäsen ja Camilla Krogeruksen ja opinnäytetöitä vuosilta 2013 ja 2014. Kumpikin työ käsitteli opintojen keskeyttämisiä liiketalouden koulutusohjelmassa, joten myös tämän työn kyselylomakkeessa pyritään noudattamaan hieman vastaavaa rakennetta. Tällä kertaa tutkimus painottuu kuitenkin erityisesti monimuoto-opintoihin ja niiden toteutukseen, joten tiettyjä muutoksia oli syytä tehdä. Kyselylomakkeesta lisää kohdassa 3.3 Kyselylomake.

Aiemmin mainituista opinnäytetöistä poiketaan myös siinä, että tutkimus suoritettiin puhelinhaastatteluina verkkolomakkeen sijaan. Lähetin kaikille otantaan kuuluville sähköpostin kahta viikkoa ennen puhelinhaastatteluiden aloittamista, ja suuri osa vastaajista olikin tietoisia tutkimuksesta puhelimeen vastatessaan. Lopullisen haastattelun runkona käytettiin Webropol-lomaketta (liite 1), joka oli suunniteltu ennakkoon yhdessä opinnäytetyön ohjaajan ja toimeksiantajan kanssa. Mahdollisuutena olisi ollut myös antaa keskeyttäneille opiskelijoille suora linkki Webropol-kyselyyn, mutta tällöin vastausaktiivisuus olisi todennäköisesti jäänyt alhaisemmaksi. Myös opiskelijarekiste-

ristä saatujen sähköpostiosoitteiden nykyinen toimivuus olisi ollut enemmän kuin epävarmaa. Kysymyksiä oli yhteensä 16, joten pyrin pitämään alkuiltaan ajoitetut puhelinhaastattelut kohtuullisen tiiviinä. Pääsääntöisesti kuitenkin kaikki puhelimeen vastanneet olivat innolla mukana projektissa, yhden haastattelun vietyä keskimäärin kymmenisen minuuttia aikaa.

3.2 Otanta

Tutkimuksen otantaan valikoitui toimeksiantajan ehdotuksesta kolme ryhmää: TIK15KMI (monimuotoryhmä), TIK16KMD (muuntokoulutusryhmä) sekä TIK17KMI (monimuotoryhmä). Mukaan otettiin ainoastaan kokonaan koulun kirjoilta poistuneet opiskelijat, ei läsnäolijoita tai poissaoleviksi ilmoittautuneita. Ketkeyttäneitä opiskelijoita oli kaikkien kolmen ryhmän kesken yhteensä 35 kappaletta, joista tosin kolmelta puuttui tiedoista puhelinnumero, ja yhden numero oli virheellinen. Kokonaisotanta oli siis 35 kappaletta, joista parhaimmillaan 31:n oli mahdollista vastata kyselyyn ja täten osallistua tutkimukseen. Otanta oli määrällisesti sopiva, sillä suurempi määrä olisi vaatinut yhdeltä tutkijalta liian suuren työn. Tällaisenaan kaikki haastattelut sai suoritettua yhden viikon ajanjaksolla.

3.3 Kyselylomake

Webropol-kyselylomake laadittiin siten, että runkoa oli mahdollisimman helppo käyttää astetta vapaamuotoisemman puhelinhaastattelun pohjana. Haastattelut myös haluttiin pitää kompakteina kokonaisuuksina ja tulosten analysointi yhdelle tutkijalle sopivana, joten 16 kysymyksestä rakennettu lomake muodostuikin välttämättömäksi keskustelurungoksi.

Lomakkeen rakenteessa noudatettiin jo Krogeruksen ja Ryhäsen opinnäytetöistä tuttua peruskavaa. Aluksi käytiin läpi sukupuolen, iän sekä työ- ja opiskelutaustan kaltaisia perustietoja. Suurenuslasin alla oli myös opintopisteiden määrä niin opintojen aloittamisen kuin lopettamisenkin aikaan. Tämä oli tärkeä selvittää, sillä monimuotokoulutuksen luonteeseen kuuluu, että opiskelijalle voidaan myöntää jo opintojen alussa runsaasti hyväksilukuja, mikä taas vaikuttaa käytännön opintoihin jatkossa.

Perustieto-osion jälkeen sukkellettiin suoraan keskeyttämisen syihin monivalintakysymyksen muodossa. Kysymykseen vaadittiin vähintään yksi, maksimissaan kolme selkeää syytä keskeyttämiselle – joko valmiiksi listalta löytyviä tai omia. Tämän jälkeen tarkoituksena oli kartoittaa keskeyttäneiden omia kokemuksia opintojen toteutuksesta arvostelemalla lukuisia eri osa-alueita asteikolla heikko, tyydyttävä, kohtalainen, hyvä, erinomainen tai ei mielipidettä. Valmiiksi rakennetussa listassa oli muun muassa opiskelijoiden yhteishengen, alan soveltuvuuteen ja opintojen järjestämiseen ja vaatavuustasoon liittyviä kohtia. Lisäksi jokaisen kohdalla oli mahdollisuus vapaaseen kommentointiin. Loppuun annettiin vielä mahdollisuus vapaaseen sanaan avointen kysymysten muodossa. Tarkoituksena oli varmistaa, että vastaajat saivat sanottua haluamansa ja kertoa myös konkreettisia parannusehdotuksia monimuotokoulutuksen suhteen, mikä olikin yksi opinnäytetyön keskeisimmistä tavoitteista.

3.4 Tutkimuksen kulku

Tutkija tarvitsi keskeyttäneiden henkilökohtaisista tiedoista ainoastaan nimen, puhelinnumeron sekä sähköpostiosoitteen. Tutkimusta varten täytyi tästä huolimatta täyttää henkilötietolain mukainen rekisteriseloste sekä tutkimuslupa. Keskeyttäneiden yhteystiedot saatiin tämän jälkeen opinnäytetyön toimeksiantajalta, eikä niitä välitetty eteenpäin kolmansille osapuolille. Haastattelut hoidettiin tutkijan ja vastaajan välisinä anonyymeinä keskusteluina, eikä Webropoliiin tai kolmansille osapuolille annettu mitään henkilökohtaisia tietoja osallistujista. Tämä on välttämätöntä, sillä keskeyttämiseen saattaa liittyä arkaluontoisia ja negatiivisia muistoja tai kokemuksia, joita ei välttämättä haluta tuoda esille julkiseen opinnäytetyöhön kaikkien luettavaksi.

Kunhan kyselylomake oli suunniteltu valmiiksi yhteistyössä toimeksiantajan ja ohjaajan kanssa, oli aika aloittaa varsinainen käytännön tutkimustyö. Kaikille 35 vastaajille lähetettiin hyvissä ajoin saatekirje (liite 2), jossa mainittiin lähiaikoina pidettävästä puhelinhaastattelukierroksesta. Tämä oli välttämätöntä, sillä puhelinmyyjien vuoksi tuntemattomiin numeroihin vastataan nykyään nihkeästi. Ytimekkään saatekirjeen tärkeimpänä tehtävänä oli siis lisätä osallistujien määrää rohkaisemalla vastaamaan tuntemattomaan numeroon. Heti muutaman puhelun jälkeen kävi ilmi, että tutkijan numeronäytön esto vähentää selkeästi vastaajien määrää. Kunhan soittajan henkilökohtainen numero vaihdettiin näkyviin, alkoi vastauksiakin tulla reilusti aiempaa runsaammin. Esittelihän tutkija

itsensä haastattelun alussa, joten numeron näyttämistäkään ei koettu olevan haittaa kenellekään. Kaikki haastattelut suoritettiin alkuillasta kello 17 ja 20 välisenä ajankohtana. Suunnitelmissa oli, että valtaosa vastaajista olisi jo tällöin saapunut koteihinsa kauppareissuilta ja työpaikoiltaan.

Toiveena oli luonnollisesti saada mahdollisimman runsas osanotto ja täten paljon keskeyttämisten syitä ja parannusehdotuksia. Mikäli vastausta ei kuulunut kolmenkaan eri päivälle ajoitetun yrityksen jälkeen, oli syytä uskoa, että vastaaja ei halua tutkimukseen osallistua. Tulokset lisättiin Webropol-palveluun tutkijan toimesta reaaliaikaisesti haastattelun aikana. Vapaamuotoisten kysymysten vastaukset pyrittiin kirjoittamaan tekstikenttiin mahdollisimman sanatarkasti. Koko otantaryhmä oli soitettu läpi neljässä päivässä, lopullisen vastausmäärän yltäessä hiukan yli 50 prosentin. Tämä oli tarpeeksi tutkimuksen toteutumisen kannalta.

4 TULOKSET

Tässä luvussa käydään läpi tutkimustyön tuloksia kyselylomakkeen mukaisessa loogisessa järjestyksessä. Aluksi käsitellään saatujen vastausten määrää, minkä jälkeen perehdytään itse tutkimustuloksiin. Kartoitettavana on vastaajien taustan ja nykyisen tilanteen lisäksi kokemukset monimuoto-opiskelusta. Lopun avoimet kysymykset on kirjoitettu tekstimuotoon niin suoraan, kuin se haastattelutilanteessa oli mahdollista.

4.1 Vastaajien määrä

Otantaan valikoitui toimeksiantajan ehdotuksesta kolme opiskelijaryhmää vuosikursseilta 2015, 2016 sekä 2017. Näistä keskeyttäneitä oli TIK15KMI-ryhmässä 14, TIK16KMD:ssä 14 sekä TIK17KMI:ssä seitsemän kappaletta. Yhteensä optimaalisia vastaajia oli siis 35 kappaletta. Ryhmästä karsiutui kuitenkin heti aluksi kolme, joiden tiedoista puuttui puhelinnumero, sekä myöhemmin soitteluvaiheessa paljastunut yksi väärä ja kaksi käytöstä poistunutta puhelinnumeroa. Vastauksia oli siis mahdollista saada parhaassa tapauksessa 29 keskeyttäneeltä opiskelijalta.

Mikäli puhelimeen ei vastattu kolmenkaan eri päivälle ajoittuneen yrityksen jälkeen, oli luettavissa, että kyseiseltä keskeyttäneeltä ei vastausta tulla saamaan. Tällaisia tapauksia tuli kolme päivää kestäneen soittokierroksen aikana vastaan peräti 11 kappaletta. Aktiivisesti kuluttajille soittelevat puhelinmyyjät lienevät tässä tapauksessa se suurin vastaajia karsiva tekijä. Kaksi numeroa ei ollut enää syystä tai toisesta käytössä, minkä lisäksi yksi haastateltava kieltäytyi kohteliaasti tutkimukseen osallistumisesta ja yksi aikoi kirjoitella kokemuksiaan opiskeluista myöhemmin sähköpostitse – tätä sähköpostia ei koskaan tullut. Lopulta vastanneiden määräksi jäi 16 kappaletta, joka on noin 46 % kokonaisotannasta ja 57 % kaikista vastaamaan kykenevistä, joiden numero löytyi rekisteristä ja oli edelleen käytössä. 50 prosentin molemmin puolin asettunut vastausprosentti on tutkimuksen kannalta kohtuullisen hyvä ja validi tulos, vaikka toki suurempi määrä antaisi aina enemmän konkreettista palautetta ja erityisesti parannusehdotuksia.

Mikäli haastattelun olisi tehnyt sähköpostikyselynä, olisi vastausprosentti mitä todennäköisimmin jäänyt vielä puhelinkyselyäkin alhaisemmaksi. 17 kysymyksen mittaiseen verkkokyselyyn vastaa-

minen vaatii ponnistuksia ja kynnys istahtaa tietokoneen ääreen on usein yllättävänkin suuri. Soittokierroksella kävi ilmi, että kohtuullisen vähän aikaa vievään puhelinkyselyyn vastaaminen onnistuu vaikkapa lapsen jääkiekkotreeneistä tai kesken kauppareissun, Webropol-lomakkeen täyttäminen hyvin todennäköisesti ei. Puhelinkysely oli siis noin 50 % vastausprosentista huolimatta oikea vaihtoehto tutkimuksen kannalta.

Kuvio 4: Vastaajien määrä

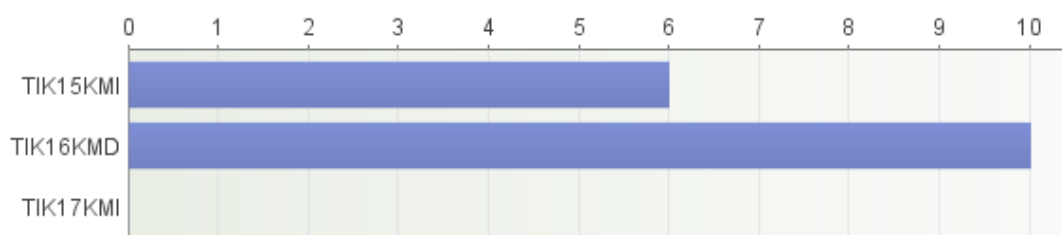
4.2 Vastaajien tausta ja tämänhetkinen tilanne

Kyselyyn vastasi yhteensä 16 henkilöä, joista naisia oli kolme ja miehiä 13 kappaletta (kuvio 5). Vastaajien ikähaitari ulottui 30 ikävuodesta 60 vuoteen saakka keskiarvon asettuessa 41,75 vuoteen. Kolmella vastanneella naisella ikäkeskiarvo kohosi aavistuksen kokonaisarvoa korkeammalle sen ollessa 48, miehillä vastaava lukema taas oli noin 39 vuotta.

Sukupuoli	Määrä	Prosentti
Nainen	3	18,75
Mies	13	81,25
Summa	16	100

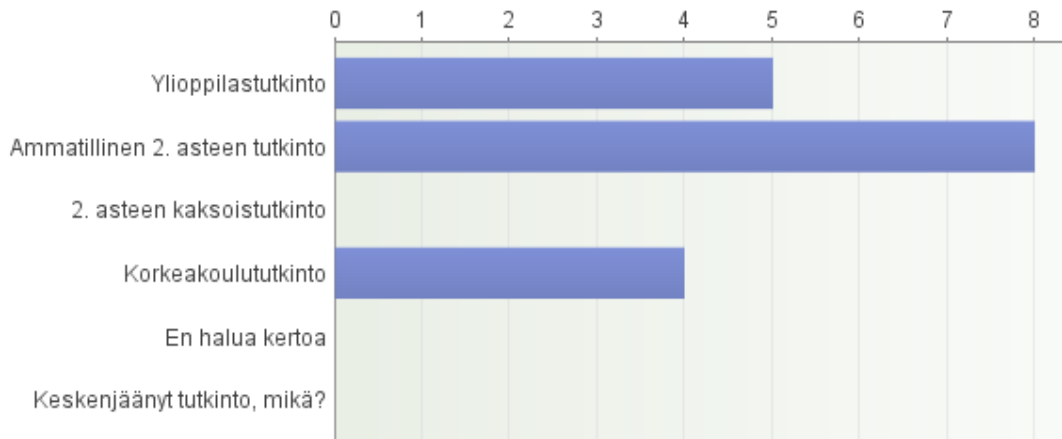
Kuvio 5: Vastaajien sukupuolijakauma

Mielenkiintoisena yksityiskohtana tuorein opiskelijaryhmä TIK17KMI putosi periaatteessa soittokierroksen jälkeen kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle, sillä ryhmän seitsemästä keskeyttäneestä opiskelijasta yksikään ei osallistunut kyselyyn (kuvio 6). Kuusi opintonsa keskeyttänyttä ei vastannut puhelimeen kolmenkaan soittoyrityksen jälkeen, yhden opiskelijarekisteriin taas ei oltu merkitty puhelinnumeroa lainkaan. Näin ollen tutkimustuloksissa näkyy ainoastaan vuosikurssien 2015 ja 2016 mietteitä monimuoto-opinnoista.

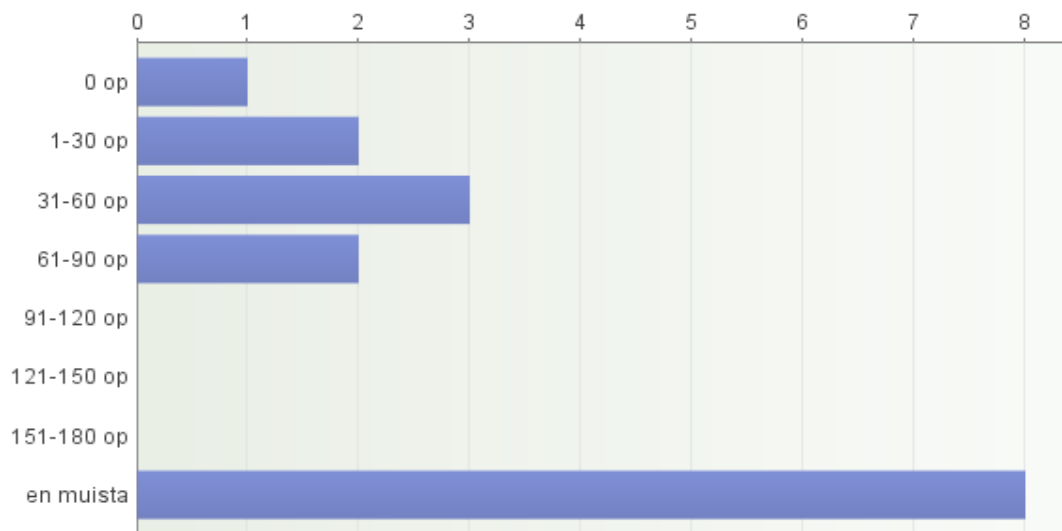
Kuvio 6: Vastaajien opiskeluryhmä

Vastaajien opintotausta tietojenkäsittelyn koulutukseen hakiessa jakaantui ylioppilastutkinnon, ammatillisen toisen asteen tutkinnon ja korkeakoulututkintojen välillä (kuvio 7). Lähes kaikki kyselyyn vastanneet valitsivat menneistä opinnoistaan sen yhden, omasta mielestään määrittävimmän tutkinnon, vain yhden vastaajan mainitessa kaksi mennyttä tutkintoaan. Valtaosa, 50 prosenttia, vastaajista oli hakeutunut tietojenkäsittelyn tutkinnon pariin ammatillisen toisen asteen tutkinnon jälkeen. Ylioppilaspohjalta koulutukseen oli päässyt viisi, korkeakoulututkinnon pohjalta taas neljä keskeyttänyttä. Kaikki vastaajat kertoivat opintotaustansa, eikä kukaan valinnut vastauksekseen ”En halua kertoa” -kohtaa.

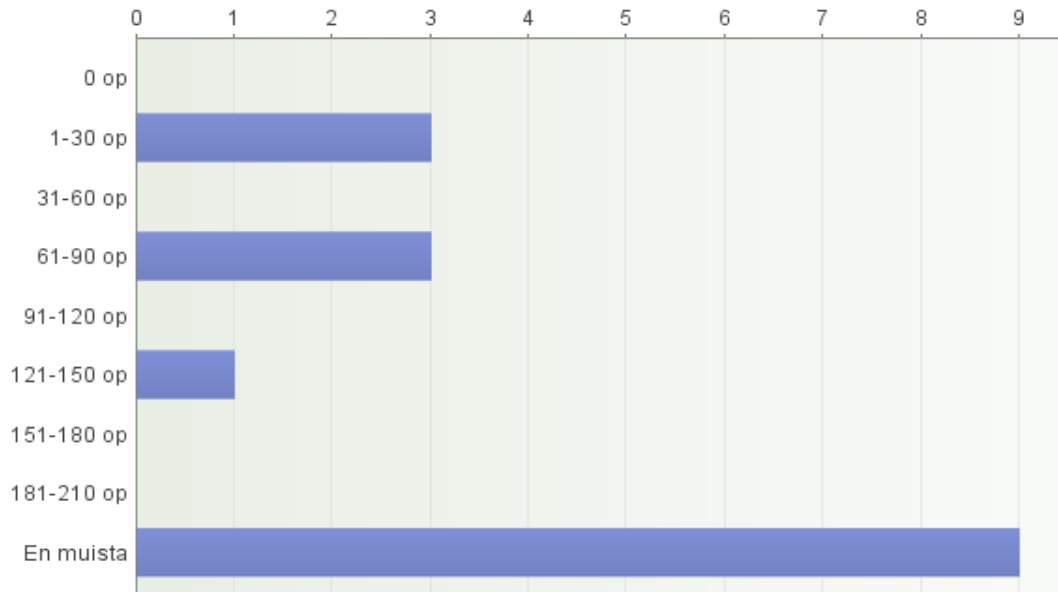

Kuvio 7: Koulutustausta hakiessa koulutukseen

Kysyttäessä opintojen aluksi hyväksi luettujen (kuvio 8) ja opintojen lopussa kasassa olleiden opintopisteiden (kuvio 9) määrää, valtaosa vastanneista joko ei muistanut määrää, tai ei muuten vain jaksanut alkaa muistelemaan niitä sen tarkemmin. Näiden ”muistamattomien” suuri määrä näkyikin kokonaismäärissä selvästi. Muutoin opintopisteiden määrät jakaantuivat kohtuullisen tasaisesti asteikoille 1-30, 31-60 ja 61-90. Nähtävissä on selvästi, että vastanneista ainoastaan yksi on saanut opintojensa aikana selkeästi nostettua opintopisteidensä määrää, muiden keskeytettyä opintonsa joko kohtuullisen nopeasti tai sitten pisteitä ei syystä tai toisesta ehtinyt kertyä suuresti lisää opintojen aikana. Ainoastaan yksi vastaaja oli saanut nostettua opintopistemääränsä 121-150 välille. Mukana oli myös yksi vastaaja, joka ei ollut saanut lainkaan hyväksilukuja, mutta keskeyttämishetkellä pisteitä oli kasassa jonkin verran enemmän.

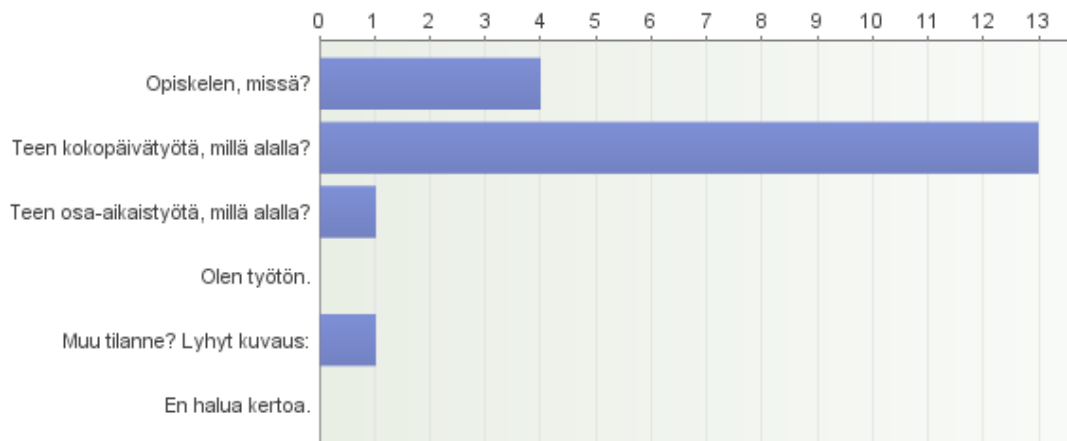

Kuvio 8: Hyväksiluetut opintopisteet opintojen alkaessa

Kuvio 9: Opintopisteet keskeyttämishetkellä

Kuudestatoista vastaajasta peräti 13 oli kyselyyn vastaamisen aikaan kokopäivätyössä, näistä yhdeksän joko IT- tai teknologia-alalla. Neljä keskeyttänyttä oli päätenyt takaisin opiskelemaan, ainostaan yksi IT-alan opintojen pariin, toisten ollessa joko yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Yksi oli hakenut kouluun. Yksi vastaaja teki osa-aikaisia töitä freelancer-nimikkeellä (kuvio 10).

Kuvio 10: Vastaajan tämänhetkinen tilanne

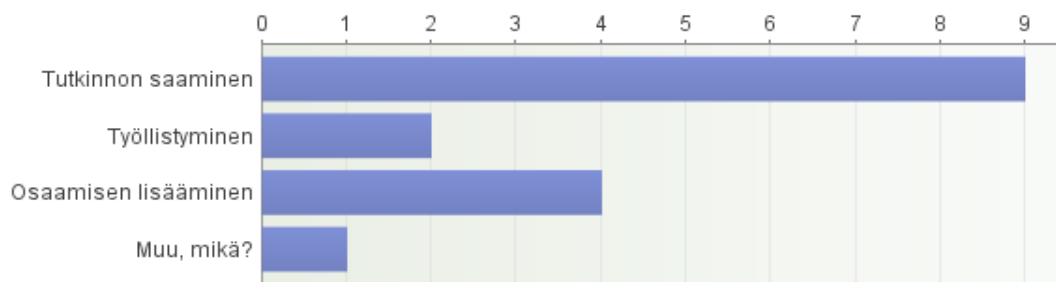
4.3 Vastaajien kokemukset monimuoto-opiskelusta

Tutkimus kartoitti seuraavaksi vastaajien käytännön kokemuksia omista opiskeluistaan. Tarkoituksena on selvittää, josko keskeyttämisen syy juontaisi juurensa työssä käyntiin opintojen aikana, tai

aiemmin tienattuun työkokemukseen. Vastaajien tehtävänä oli myös eritellä keskeyttämisen syytä minimissään yhden, maksimissaan kolmen seikan verran.

4.3.1 Opiskelun ensisijainen tavoite

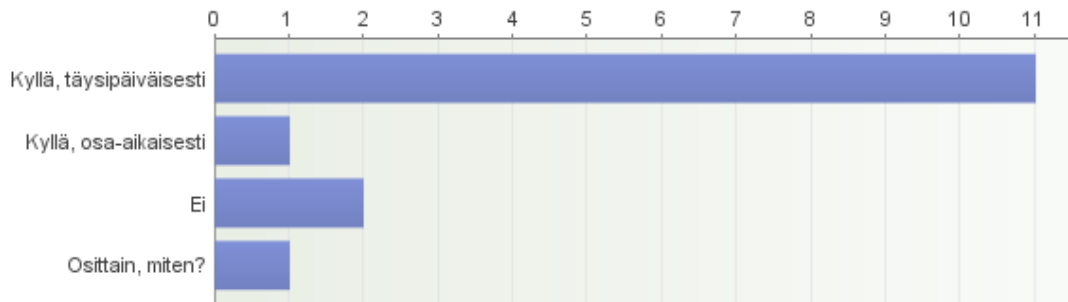
Opiskelun ensisijainen tavoite oli valtaosalla vastaajista (9 kappaletta, 56 %) yksinkertaisesti tutkinnon saaminen. Lisäksi mukana oli neljä eri vastaajaa (25 %), joiden tavoitteena oli lisätä ammatitaitoa jo aiemmin hankitun tietotaidon päälle. Kaksi vastaajaa (12 %) oli päättänyt opiskelemaan tavoitteenaan siirtyä työelämään haluamalleen alalle. Tähän kysymykseen olisi voinut vastata useammankin vaihtoehdon, mitä painotettiin haastattelun aikana useampaan otteeseen. Näin teki siitä huolimatta ainoastaan yksi vastaaja, joka mainitsi lisäksi vapaamuotoiseksi vastaukseksi työelämässä etenemisen (kuvio 11).

Kuvio 11: Opiskelun ensisijainen tavoite

4.3.2 Työelämä opintojen aikana

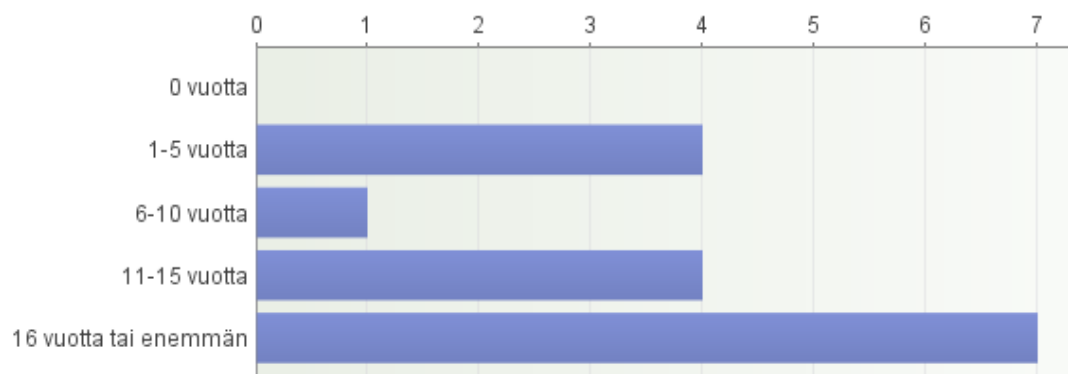
Kysyttäessä työtilanteesta opintojen aikana, trendi oli varsin selvä: reilusti yli puolet vastaajista (11 kappaletta, 69 %) oli täysipäiväisesti työelämässä opintojen lomassa (kuvio 12). Otantaan mahtui lisäksi kaksi vastaajaa, jotka opiskelivat täysipäiväisesti ja yksi, joka oli työelämässä mukana osaaikaisesti. Lisäksi yksi kyselyyn vastannut kertoi tekevänsä töitä satunnaisesti, omalla toiminimellä, ei kuitenkaan täysipäiväisesti. Iltoihin painottuvat monimuoto-opinnot sopivat parhaiten juuri työssäkäyville, joten sinällään työssäkäyvien korkea määrä on siihen nähden looginen jatkumo.

Kuvio 12: Työelämä opintojen aikana

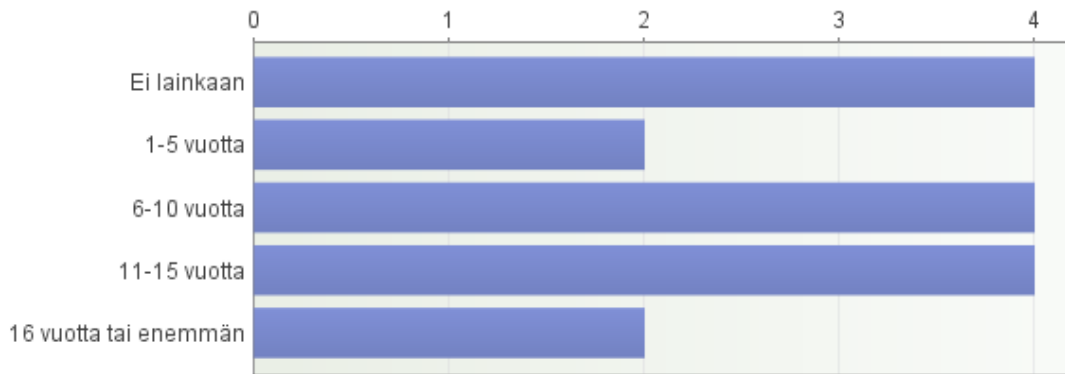
4.3.3 Työkokemuksen määrä

Tutkimuksessa tiedusteltiin keskeyttäneiden työkokemuksen määrää kahdella eri asteikolla. Selvityksen alla oli erikseen kaiken yleisen työkokemuksen ja IT-alan työkokemuksen määrä ennen opintojen aloittamista. 16 vastaajan 47 vuoden ikäkeskiarvo näkyi heti kohtuullisen korkeassa työkokemuksen määrässä, joka oli seitsemällä vastaajalla yli 16 vuotta (kuvio 13). Muutoin yleisen työkokemuksen määrä jakaantui tasaisesti yhden ja 15 vuoden välille. Vastanneiden joukkoon ei mahtunut yhtään keskeyttäneitä, jolla ei olisi ollut kasassa lainkaan yleistä työkokemusta ennen opintojen aloitusta.

Kuvio 13: Yleisen työkokemuksen määrä ennen opintoja

IT-alan työkokemusta kysyttäessä vastaukset jakaantuivat tasaisesti ja laajalle skaalalle (kuvio 14). 16 vastaajasta IT-alan työkokemusta ei ollut lainkaan neljällä keskeyttäneellä. Yhtä monella vastaajalla kokemusta oli kertynyt 6-10 tai 11-15 vuotta. Mukana oli myös kaksi IT-alan veteraania yli 16 vuoden työkokemuksella. Lisäksi kaksi keskeyttäneitä oli työskennellyt IT-alalla yhdestä viiteen vuotta.

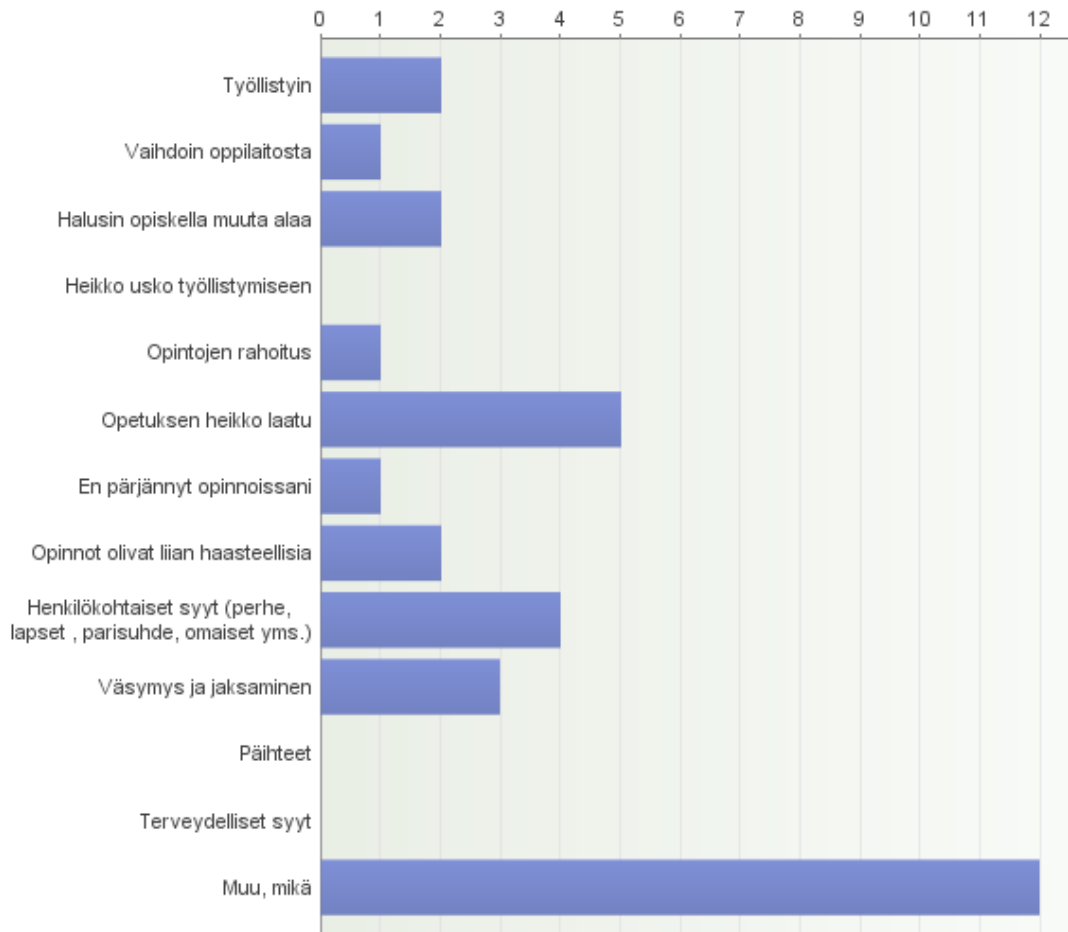

Kuvio 14: IT-alan työkokemus ennen opintoja

4.3.4 Opintojen keskeyttämisen syyt

Yksi tämän tutkimuksen keskeisimmistä syistä oli selvittää syyt monimuoto-opiskelijoiden runsaiden keskeyttämisten taustalla. Tässä osiossa oli tarkoitus pureutua juuri näihin ratkaiseviin syihin. Koska tämä oli tärkeä osio, vaadittiin vastaajilta vähintään yksi vastaus, kuitenkin maksimissaan kolme. Mukana oli myös kenttä vapaalle sanalle, mikä muodostuikin lopulta siksi yleisimmäksi vastaukseksi. Tutkimukseen osallistujat vastasivat tähän osioon erityisen mielellään, mikä on ehkä luettavissa pienimuotoiseksi yllätykseksi, saattaahan kyseessä olla monelle arkakin aihe. Näin ei kuitenkaan ollut, ja opintojen keskeyttämisen syistä saatiin kasaan mukavasti статистиikkaa.

Vastaukset jakaantuivat kohtuullisen tasaisesti työllistymisen, oppilaitoksen vaihtamisen, alan vaihtamisen, opintojen rahoituksen ja niissä pärjäämisen sekä väsymyksen ja jaksamisen kesken (kuvio 15). Kaikissa näissä vastaajia oli yhdestä kolmeen kappaletta. Neljä vastaajaa koki yhdeksi tärkeimmistä syistä henkilökohtaiset syyt, joihin lukeutuivat muun muassa perhe, lapset, parisuhde, omaiset ja näihin yhdistettävät opinnot. Opetuksen heikko laatu nousi esille viiden vastaajan yhteydessä, ja siitä mainittiin muutamaan otteeseen välillisesti myös ”Muu, mikä?” -vastuksen kohdalla. Yksikään vastaaja ei lukenut keskeyttämisen syyksi heikkoa uskoa työllistymiseen, päihteitä tai muita terveydellisiä syitä.

Kuvio 15: Keskeyttämisen syyt

Vapaan vastauksen kenttä (kuvio 16) kohosi tämän kysymyksen kohdalla erityisen tärkeään roolin, sillä tämän valitsi peräti 12 eri vastaajaa. Moni koki, että yksikään valmiista vaihtoehtoista ei sopinut juuri hänen kohdalleen, joten asiasta oli loppupeleissä helpompi kertoa astetta vapaamuotoisemmin. Ajankäyttö ja sen hallinta nousi esille peräti neljässä vastauksessa. Ongelmaksi kohosi yhdessä vastauksessa työelämän ja opintojen yhdistäminen, kolme vastaajaa mainitsi ajankäytön hallinnan ongelmaksi sen enempää erittelemättä. Opintojen suuri ohjelmoinnin määrä nousi esille kahdessa eri tapauksessa, toisessa näistä arvioitiin syyksi lisäksi vanhentuneita opiskelutyökaluja ja opetuksen laatua. Lukuisat opiskeluportaalit (Oiva, Asia, Peppi) tulivat esille yhdessä vastauksessa, jossa niiden määrän arvioitiin olleen yksi keskeytyksen syy. Itse opetuksen sisältö ei ohjelmoinnin suuren määrän lisäksi kohonnut selkeästi esille kokonaisuudesta, joskin nopea vauhti ja suuri itsenäisen opiskelun määrä mainittiin kertaalleen. Lisäksi käytännön syistä mainittiin muutto toiselle paikkakunnalle sekä yksinkertaisesti kiinnostuksen loppuminen.

- Itsenäinen opiskelu osoittautui turhan haasteelliseksi ja sitä oli liian paljon.
- Työtilanne vei aivan liian paljon aikaa opinnoilta.
- Opetuksen lukuisten eri työvälineiden sisäistäminen oli liian haasteellista.
- Opinnot painottuivat aivan liikaa ohjelmointiin, lisäksi työkalut olivat vanhanaikaisia ja opetus ala-arvoista.
- Opetuksen vauhti oli liian nopeaa.
- Opetuksen sisältö ei vastannut odotuksia, liikaa ohjelmointia.
- KELA ja TE-toimisto eivät ryhtyneet yhteistyöhön.
- Ajanpuute, eikä tutkintoa ollut periaatteessa pakko saada.
- Kiinnostus ei yksinkertaisesti riittänyt.
- Ajankäytön lukuisat haasteet.
- Muutto toiselle paikkakunnalle.
- Ajankäytön haasteet ja opintojen liika painottuminen ilta-aikaan.

Kuvio 16: Keskeyttämisen syyt, avoimet vastaukset

4.3.5 Opintojen toteutus

Monimuoto-opintojen toteutusta arvioitaessa, vastaajat olivat kokemuksiinsa pääosin tyytyväisiä vastausten painottuessa selkeästi vahvimmin akselille kohtalainen-hyvä (kuvio 17). Opiskelijoiden keskinäinen yhteishenki ja kavereiden saaminen ei kohonnut vastaajille tärkeäksi kriteeriksi etänä suoritettujen opintojen luonteen vuoksi. Opetuksen käytännön järjestelyjen nähtiin toimivan enimmäkseen kohtalaisesti tai hyvin, mutta ei kuitenkaan yhdenkään vastaajan mielestä erinomaisesti. Muita selkeästi esille koonneita osa-alueita olivat kahdeksan vastaajan mielestä hyväksi arvioitu opintojen ajantasaisuus sekä kuuden vastaajan mielestä heikosti sujunut ajankäytön hallinta. Opintojen ohjauksen ja tutoropettajayhteistyön nähtiin toimineen opintojen aikana pääsääntöisesti kohtalaisesti tai hyvin. Muutama vastaaja mainitsi tämän kysymyksen yhteydessä, että opinnot kestivät sen verran vähän aikaa, että varsinaisia mielipiteitä ei ollut päässyt vielä muodostumaan. Tämä näkyi suoraan ”Ei mielipidettä” -kohdassa, joissa vastauksia oli yhteensä 27 kappaletta.

	Heikko/ tyydyt- tävä	Kohtalai- nen	Hyvä/ erinomai- nen	Ei mieli- pidettä	Yh- teensä
Opiskelijoiden keskinäinen yhteishenki	2	5	5	4	16
Kavereiden saaminen	3	4	3	6	16
Opetuksen käytännön järjestelyt	5	7	4	0	16
Alan soveltuvuus itselle	2	4	10	0	16
Vastasivatko opinnot odotuksia	7	5	3	1	16
Opintojen vaativuustaso	4	7	4	1	16
Koulutuksen ajantasaisuus	3	2	10	1	16
Ajankäytön hallinta	7	6	3	0	16
Tutoropettajayhteistyö	4	4	4	4	16
Opintojen ohjaus yleisesti	2	7	6	1	16
Yksilöllisyyden huomiointi	5	2	5	4	16
Tiedonkulku ja tiedonsaanti	3	9	3	1	16
Henkilökohtaisen elämän tuki ja opintojen mahdollistaminen	1	7	4	4	16
Summa	48	69	64	27	

Kuvio 17: Opintojen toteutus

Jokaisen kriteerin kohdalla oli mahdollisuus myös vapaaseen sanaan, joskin tätä käytettiin haastattelun yhteydessä niukasti. Esille kohosi kuitenkin käytännön järjestelyjen kohdalla yhteyksien heikko laatu ja alati kaatuileva AC-järjestelmä. Myös tutkinnon ”joustamattomuus” opintojen henkilökohtaistamisen yhteydessä mainittiin, tässä tapauksessa opettajien joustavuutta tosin keuhuttiin.

4.4 Avoimet kysymykset

Tutkimuksen lopussa oli vielä kolme avointa kysymystä, mikäli haastateltavalla oli mielen päällä jotain mikä oli jäänyt aiemmin mainitsematta. Lisäksi oli tärkeää saada selville sellaisia syitä, jotka olisivat voineet toimia motivaattorina opintojen jatkamiselle. Tutkimuksen yhtenä tärkeimmistä ta-

voitteista oli lisäksi tarjota Oulun Ammattikorkeakoululle suoranaisia parannusehdotuksia monimuotokoulutuksen kehittämistä ajatellen. Tällaisia konkreettisia ehdotuksia kaivattiin koko haastattelun viimeisessä kysymyksessä, johon saatiinkin vastauksia kohtuullisen paljon. Usein tässä vaiheessa tosin vastaajalla oli jo kiire muihin hommiin, joten moni ei alkanut enää miettimään kommentteja avoimiin kysymyksiin.

4.4.1 Onko mielessäsi jokin tärkeä asia, joka on jäänyt mainitsematta?

Seitsemän vastaajaa halusi nostaa tässä kysymyksessä esille mietteitään, jotka eivät olleet tulleet aiemmin esille. Opettaja ja näiden osaamista ja motivaatiota kritisoitiin kahteen otteeseen kahden eri vastaajan toimesta. Esille kohosi muun muassa opettajien tiedon puute nykyiseen IT-alaan liittyen sekä opiskelumateriaalin laatu, joka vaihteli suuresti opettajasta riippuen. Myös opettajien tekninen osaaminen nähtiin vajavaisena yhdessä vastauksessa.

Myös ajankäytön haasteellisuus haluttiin tuoda esille vielä tässä vaiheessa kahteen otteeseen, vaikka aihetta sivuttiin vahvasti jo aiemmissa kysymyksissä. Työtilanteen ja ilta-aikaan painottuvien opiskeluiden yhdistäminen on vastausten perusteella opiskelijalle haastavaa, ja monelle tämä tuntuikin kohonneen kynnyskysymykseksi opintojen jatkoa miettiessä.

- ”Talon opettajilla ei ole käytännön esimerkkejä tai kosketuspintaa nykyaikaiseen IT-alaan. Opettaja ei voi sanoa ”en tiedä”. Opetus oli kapea-alaista eikä käytännönläheistä. Ammattikorkeakoulu on korkeasti palkattu suojatyöpaikka useimmille opettajille. Ei vastuuta oman osaamisen ylläpitämisestä. Matematiikan opiskelu oli kaukana käytännön työelämästä, paperilaskentaa ei nykyään tarvita.”
- ”Opinnoissa oli liian kova vauhti. Toisilla opettajilla ongelmia tekniikan kanssa. Opettajien materiaalin laatu vaihteli. Olisi tärkeää, että luennoilla syntyisi keskustelua, se oli liian yksipuolista.”
- ”Työtilanne ja aikataulutus oli haastavaa.”
- ”Ajankäyttö oli haasteellista.”
- ”Opiskelu keskeytyi, ennen kuin se ehti kunnolla alkaakaan. Työelämämuutokset. Sain hyväksilukuja paljon, tuntui että pitäisi osata paljon asioita.”

- ”Hyvä vaihtoehto varsinkin sellaisille, joilla aiempaa työkokemusta. Vapaat aikataulut hyvästä. AC-luennot oli hyvä katsella jälkikäteen.”
- ”Hyvä, että tällainen opinnäytetyö tehdään.”

4.4.2 Mikä olisi voinut saada sinut jatkamaan opintoja?

Kysyttäessä opintojen jatkamiseen vaikuttavista motivaattoreista, esille kohosi kolmeen otteeseen lähiopetuksen lisääminen. Samaan aiheeseen liittyy myös vertaistuki, joka olisi koettu nykyistä merkityksellisemmäksi lähiopetuksen yhteydessä. Monimuoto-opiskelutyö nähtiin hankalana kahdessa tapauksessa, joissa mainittiin sosiaalisten kontaktien puutteen ja kanssakäymisen jääneen liian vähäksi. Ohjelmoinnin pienempi määrä olisi mahdollisesti vaikuttanut kahden opiskelijan jatkosuunnitelmiin, minkä lisäksi Kansaneläkelaitoksen ja TE-toimiston suopeampi suhtautuminen olisi helpottanut opintoja.

- ”Enemmän innostuttaa porukkaa. Osaavat opiskelijat olisivat voineet tulla koululle. Vertaistuki. Verkkotuki ei riittänyt haastavissa aineissa.”
- ”Lähiopetustuntien/päivien lisääminen. Sosiaalinen kommunikointi ja kanssakäyminen jäi liian vähiin.”
- ”Lähiopetuksen määrän lisääminen.”
- ”Monimuoto-opiskelutyö ei sopinut itselle.”
- ”Työkuorman vähentäminen työpaikalla. Ajankäyttö.”
- ”On hyvä tietää kuinka järjestelmät toimivat, mutta silti ohjelmoinnin määrä oli suhteessa liian suuri. Myös matematiikka aivan liian suuressa roolissa. Mikäli niiden määrä vähempi tai sitten niille selkeämpi tarkoitus.”
- ”Työvoimatoimisto ja KELA.”
- ”Tuki työnantajalta ja esimerkiksi mahdollisuus opiskella osaksi työajalla.”
- ”Olisin kaivannut enemmän potkimista, kannustusta.”
- ”Mikäli koodaaminen kiinnostaisi, niin varmasti. Nykyisellään opinnoissa painotettiin liikaa koodaamista.”

4.4.3 Ajatukset monimuotokoulutuksen kehittämiseksi?

Viimeinen kysymys käsitteli yhtä koko tutkimuksen keskeisimmistä ongelmista. Tarkoituksena oli kartoittaa keskeyttäneiden ajatuksia monimuotokoulutuksen kehittämiseksi. Vastauksia tuli 11 kappaletta, joista monessa kehuttiin opintojen rakennetta ja järjestämistä. Esille kohosi samoja asioita kuin aiemmissakin kohdissa vertaistuen tärkeydestä ohjelmoinnin liialliseen korostamiseen. Opettajien toisistaan poikkeavat metodit ja niiden yhdenmukaistaminen sekä opettajien tarvitsema koulutus mainittiin opintoja kehittävinä seikkoina. Opintojen ja tutkinnon perusteiden räätälöiminen opiskelijan taitojen ja hyväksilukujen mukaan mainittiin kahdessa vastauksessa. Toisessa näistä kritisoitiin lisäksi, että vuosia työelämässä olleeseen tulisi suhtautua kuten ammattilaiseen. Työelämän ja opintojen yhdistäminen nähtiin myös jälleen haasteellisena, ja tämä toivottiin otettavan huomioon muun muassa läsnäolojen suhteen.

- ”Ryhmytyminen tärkeää. Eri taustat ja vertaistuki ryhmän sisällä. Vertaistuen merkitys kasvaa monimuoto-opinnoissa.”
- ”Koulutus oli hyvällä mallilla.”
- ”Tutkinnon perusteiden räätälöiminen ja ohjelmointipuolen liika korostaminen.”
- ”Eri opettajat hoitivat asioita eri tavalla. Harjoitustyöt parempi vaihtoehto kuin tentti.”
- ”Paremmiin ottaa huomioon ihmiset, jotka ovat olleet työelämässä vuosia ja tehneet samaa asiaa päätyökseen. Haluan, että minua kohdellaan kuten ikäistäni, vuosia työelämässä ollutta.”
- ”Työelämän ja koulutuksen huomioiminen esimerkiksi läsnäolojen suhteen.
- Kaikki toimi hyvin, sen lyhyen ajan mitä mukana olin.”
- ”Toivottavasti monimuotokoulutusta nähdään tulevaisuudessakin.”
- ”Kaikki sujui hyvin.”
- ”Tuoda enemmän esille mahdollisuutta osallistua opetukseen myös paikan päällä ja muiden ryhmien mukana. AC-luennoilla jäi liikaa itseopiskelua.”
- ”Etäluentojen tekniset haasteet, niihin parannuksia. Opettajien koulutus.”

5 JOHTOPÄÄTÖKSET SEKÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Tutkimuksen keskeisimpänä tavoitteena oli selvittää, miksi niin moni monimuoto-opiskelija päätyy opinnoissaan keskeytykseen. Samalla tarkoituksena oli saada konkreettisia kehitysehdotuksia monimuoto-opintojen käytänteiden kehittämiseen. Lopputulemana olisi tällöin vähemmän keskeyttäneitä ja enemmän tutkintoon valmistuvia opiskelijoita. Keskeyttäneiden suuri määrä on raskasta oppilaitokselle, joka rahoittaa toimintaansa suureksi osaksi työelämään valmistuneiden opiskelijoiden määrällä.

Monimuoto-opiskelijan lähtökohdat tutkinnon suorittamiseen vaihtelevat suuresti. Joku saattaa olla työelämässä jo kymmenettä vuotta, toinen taas saapuu opintielle toiselta alalta. Myös ikäkaala ja hyväksiluettavien opintopisteiden määrä vaihtelee suuresti opiskelijan lähtökohdista riippuen. Tämän vuoksi monimuoto-opiskelijan opintojen henkilökohtaistaminen nouseekin todella tärkeään rooliin, jotta tutkinto olisi mielekäs suorittaa loppuun saakka. Samasta syystä yhtä selkeää opiskelija-saati keskeyttäjäprofiilia ei voi muodostaa, sillä kaikkien monimuoto-opiskelijoiden lähtötilaateet vaihtelevat niin suuresti – reilusti enemmän kuin päiväopiskelijoiden. Tutkimusta tehdessä nousi kuitenkin esille muutamia seikkoja, jotka olisi syytä ottaa huomioon opintojen järjestämisessä.

Kaikki 16 haastatteluun vastannutta jakoi kokemuksiin hyvin mielellään. Opinnoissaan keskeyttäneiden erilaiset lähtökohdat tulivat esille erityisesti keskeyttäneiden monimuoto-opiskelijoiden ikähaitarissa, joka asettui 30-60 ikävuoden välille. Kaikki vastaajat olivat olleet jo työelämässä ennen opintoja, vähintään yhden vuoden ajan, joskin IT-ala oli jäänyt kokematta peräti neljällä vastaajalla. Erityisen huomionarvoista on, että lähestulkoon kaikki vastaajat olivat kokopäivätyössä opintojen aikana. Työelämän ja opintojen yhdistämisen haasteet kohosivatkin esille todella monessa yhteydessä, useammankin kysymyksen kohdalla. Suureksi osaksi tämän seurauksena ajankäytön hallinta taas tuntui olevan monelle se suurin kompastuskivi opintojen edistymisessä. Tukea ja ymmärrystä aikatauluihin ja läsnäoloihin toivottiin enemmän niin koulun kuin työpaikankin puolelta. Ajankäyttö ja sen ongelmat kohosivat esille selkeimpänä yksittäisenä keskeyttämisen syynä.

Oli mielenkiintoista huomata, että suuri osa opiskelijoista oli ”pudonnut kelkasta” jo opintojensa alkumetreillä. Tämä oli nähtävissä katsottaessa opintopisteiden määrää opiskelujen alkaessa ja keskeyttämishetkellä. Vaikka suurin osa ei muistanutkaan opintopisteidensä määrää, tuntui harva saaneen opintojensa aikana sanottavasti lisää pisteitä. Tästä on pääteltävissä, että keskeyttäminen

on tapahtunut opintojen aikaisessa vaiheessa, kohtuullisen äkkiä hyväksilukujen myöntämisen jälkeen. Onko opintojen alussa ollut joku syy, miksi opiskelu ei ole ottanut tuulta alleen? Eräs vastaaja toi esille moninaiset eri järjestelmät, joiden sisäistäminen muodostui hankalaksi. Toisessa tapauksessa monimuoto-opiskelu ilman sosiaalisia kontakteja etäluentoineen ja -tehtävineen ei ollut loppupeleissä motivoinut opiskelemaan. Eräs vastaaja kaipasi luennoille enemmän keskustelua, sillä tätä ei päässyt muodostumaan etäluennoilla lähiopetuksen tapaan. Tutkimuksen perusteella olisi hyvä tehdä opiskelijoille jo ennen koulutukseen hakua paremmin selväksi, miten monimuoto-opiskelu konseptina toimii. Tähän voisi panostaa muun muassa verkkosivuilla, jotka voisivat tarjota enemmän käytännön esimerkkejä monimuoto-opiskelijan arjesta. Tämä käsite tuntui olevan monessa yhteydessä epäselvä, jolloin tämä tietämättömyys on ollut lopulta yhtenä osasyynä opintojen keskeytykseen.

Opetuksen heikon laadun valitsi keskeytyksensä syyksi viisi (31 %) vastaajaa. Esille nousi selkeästi useammankin vastaajan kohdalla ohjelmoinnin aivan liian suuri painotus. Myös matematiikan opinnot nähtiin nykyisessä muodossaan vanhanaikaisina. Aiheeseen liittyy myös opettajien ammattitaito ja opetustavat, jotka vaihtelivat vastaajien mukaan suuresti. Oppilaitos voisi pitää koulutuksia, joissa ei keskitytä niinkään opettajien tietotaitoon, vaan kykyyn tuoda asioita esille helposti opittavassa muodossa. Muun muassa etäluennot tuovat tähän luonnollisesti reilusti lisähaastetta, mutta mikäli opetusmenetelmät ja -käytänteet olisivat yhdenmukaisempia, voisi tämä hyödyttää selkeästi oppimisvaikeuksien kanssa painiskelevaa opiskelijaa. Tutkimuksesta kävi lisäksi ilmi, että tutoropettajayhteistyön koettiin onnistuneen enimmäkseen tyydyttävästi tai kohtalaisesti. Tästä huolimatta opintojen ohjaus yleisemmin arvioitiin pääsääntöisesti kohtalaiseksi tai hyväksi.

Esille kohosi myös useampaan otteeseen IT-alalla ammattimaisesti työskentelevät ”veteraanit”, jotka kokivat olonsa turhautuneeksi turhan helpoiksi osoittautuvia perusasioita opiskellessaan. Mitä ilmeisimmin siis monimuotokoulutuksessa tärkeässä roolissa oleva henkilökohtaistaminen ja opintojen hyväksiluku ei ole aina toteutunut toivotulla tavalla, ja tähän olisi syytä panostaa jatkossa vielä aiempaakin enemmän, jotta kokemuksesta muodostuisi mielekäs aivan jokaiselle.

Tutkimuksen perusteella määriteltiin viisi tärkeintä kehittämissuositusta oppilaitokselle:

1. Opiskelijoiden ajankäytön hallinnan helpottaminen. Valtaosa opiskelijoista käy arkisin töissä, joten iltaluennot ja itseopiskelu voi muodostua nopeasti aivan liian suureksi taakaksi kantaa. Mikäli opinnot voisi esimerkiksi limittää paremmin työelämän kanssa, helpottaisi tämä selkeästi jo valmiiksi raskasta työmäärää. Ajankäytön hallintaa olisi hyvä käydä läpi myös opintojen yhteydessä, ja ottaa nämä seikat huomioon esimerkiksi läsnäoloissa ja tehtävien palautuspäivissä.
2. Opintojen räätälöinti niin, että jo alaa hallitsevat eivät joudu käymään läpi tietämiään asioita. Osa vastaajista turhautti se, että vaikka hyväksilukuja tulikin opintojen alussa, joutui opiskelemaan asioita, jotka olivat muodostuneet jo aiemmissa opinnoissa tai työelämässä itsestäänselvyyksiksi. Lisäksi ohjelmoinnin painotusta tutkinto-ohjelmassa tulisi miettiä uusiksi, mikäli opiskelija ei ole aikeissa suuntautua kyseisiin tehtäviin.
3. Selvittää tarkemmin mitä monimuoto-opiskelu pohjimmiltaan on. Monelle tutkimukseen vastanneelle ja aikoinaan opiskelemaan hyväksytylle konsepti tuntui olleen epäselvä. Esimerkiksi Oulun Ammattikorkeakoulun verkkosivuilla ja opinto-oppaissa monimuoto-opiskelua ja sen metodeja käydään läpi todella pintapuolisesti.
4. Panostaa opetuksen laatuun ja yhdenmukaisuuteen sekä opettajien tietotaitoon. Opettajien opetusmetodien tulisi olla yhdenmukaisemmat, jotta opiskelusta tulisi opiskelijalle rutiinia. Tällöin aikaa ei kuluisi eri järjestelmien opetteluun eikä tietoteknisten asioiden kanssa tuskailuun. Myös opettajilla tulisi olla järjestelmien käyttäminen paremmin hallussa, jotta luentojen alut eivät kuluisi erilaisten teknisten ongelmien parissa.
5. Painottaa mahdollisuutta lähiopiskeluun. Moni tutkimukseen osallistuja jäi kaipaamaan mahdollisuutta sosiaalisiin kontakteihin ja lähiopetukseen, sillä pelkät verkko-opinnot eivät sopeet kaikille vastaajille. Myös muiden opiskelijoiden tarjoaman vertaistuen koettiin toteutuvan paremmin lähiopintojen yhteydessä.

6 POHDINTA

Tämän tutkimusluontoisen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää monimuoto-opiskelijoiden keskeyttämisten syitä kolmella eri vuosikurssilla, vuosina 2015, 2016 sekä 2017. Toisena tavoitteena oli saada puhelinhaastattelujen keinoin selville mahdollisia kehittämissuhteita siihen, kuinka Oulun Ammattikorkeakoulu voisi pitää opiskelijat listoillaan valmistumiseen saakka.

Suurimmaksi haasteeksi osoittautui haastattelujen toteuttaminen, sillä aihe saattaa olla arka monelle keskeyttäneelle. Lisäksi puhelimeen vastataan nykyään nihkeästi puhelinmyyjien vuoksi. Tästä huolimatta koen, että opintotyön ohjaajan kanssa yhdessä päätetty puhelinhaastattelu oli se paras metodi hankkia mahdollisimman kattavasti materiaalia tutkimuksen taakse. Puhelimitse ”ru-patellessa” tunnelma muodostui nopeasti rennoksi ja vastaajat kertoivat kokemuksistaan pääsääntöisesti hyvin mielellään, mikä oli tutkimuksen kannalta pelkästään hyvä asia. Oli muuten myös ensimmäinen kerta, kun jutustelin kahden kesken joidenkin oman ryhmäni (TIK16KMD) opiskelijoiden kanssa.

Saatujen vastausten määrä on yli puolet kokonaisotannasta, mikä kohtuullisen pienestä määrästä huolimatta ylitti tutkijan itsensä asettamat tavoitteet. Verkkolomakkeen täyttäminen olisi voinut olla tutkimukseen osallistujalle helpompaa, mutta tällöin muun muassa avoimet vastaukset olisivat voineet hyvinkin jäädä vähemmälle. Juuri nämä avoimet kysymykset osoittautuivat itse tutkimuksen kannalta tärkeimmiksi, ja niistä olikin muodostettavissa ne tärkeimmät raamit monimuoto-opintojen kehittämissuhteille. Yksi mahdollisuus olisi ollut lähettää haastatteluun ei-vastanneille linkki verkkokyselyyn, mutta tämä olisi vaatinut lisää aikaa ja mahdollisesti koko tutkimustyön viivästymisen.

Itse kyselylomakkeen suunnittelu sujui vaivattomasti, sillä Krogeruksen ja Ryhäsen aiemmat opinnäytetyöt antoivat projektille hyvät raamit, vaikka kyse ei ollutkaan monimuoto-opiskelijoista. Kuntahan projekti oli aloitettu kyselylomakkeen työstämisellä, eteni tutkimus suhteellisen vauhdikasta tahtia aina itse raportin kirjoittamiseen saakka. Tulosten analysointi oli mielenkiintoista ja niistä muodostui kohtuullisen nopeasti kokonaiskuva keskeyttämisen syistä. Haastatteluja tehdessä esille nousi kerta toisensa jälkeen ajankäytön haasteet, jotka luovat työssä käyvälle monimuoto-opiskelijalle yllättävänkin suuria vaikeuksia. Osasin omiin opiskelukokemuksiin verraten odottaa kyseisen syyn esille kohoamista, mutta tästä huolimatta sen laajuus yllätti. Sen sijaan muutamien

opiskelijoiden kaipaama sosiaalisten kontaktien ja lähiopetuksen tarve yllätti, luulisihan monimuoto-opiskelijoiden tietävän mihin ovat ryhtyneet. Ilmeisesti näin ei kuitenkaan ole, niin moni ei kokenut verkko-opintoja ja niiden erilaisia menetelmiä omakseen. Omasta kokemuksesta tiesin, että esille nousevat myös opintojen tekninen toteutus, sen haasteet ja paikoitellen suoranaiset ongelmat, mutta nämä eivät kuitenkaan lopulta olleet monelle se ratkaiseva tekijä opintojen keskeyttämiseen liittyen. Myös tutkintojen eri osa-alueiden positiivisen puolelle kallistuvat mietteet yllättivät hieman. Ehkäpä monelle opintojen keskeyttäminen ei ollutkaan jäänyt mieleen lopulta niin negatiivisena asiana? Kehittämisehdotusten läpi käyminen oli antoisaa, ja kanssaopiskelijoiden mietteitä oli mielenkiintoista verrata omien kokemusten kanssa.

Koen ehdottomasti tällaiselle tutkimukselle olleen tarvetta ja olen tyytyväinen, että sain toimeksianton Oulun Ammattikorkeakoulun aloitteesta. Tämä kertoo jo sen, että oppilaitoksen keskeyttämisprosentit huitelevat niin korkealla, että kehittämisehdotuksia opetuksen kehittämiseksi tarvitaan. Vaikka oppilaitos olisikin kenties kaivannut suurempaa otantaa, olisi laajempi aineiston analysointi voinut osoittautua liian työlääksi yhdelle tekijälle. Tämän mittakaavan tutkimustuloksista ei kenties ilmene mitään maata mullistavaa, mutta antaa se varmasti hieman suuntaviivoja siihen, mikä monimuoto-opiskelun tilanne tällä hetkellä on, ja mihin suuntaan sitä pitäisi lähteä viemään tulevaisuudessa. Tutkimukseen kerätyt viisi keskeisintä kehittämisehdotusta on syytä ottaa vakavasti tutkintokokonaisuuksia räätälöidessä. Toivoa sopii, että vastaavia tutkimuksia järjestetään jatkossakin, mikäli keskeyttämismäärät eivät lähde radikaaliin laskuun.

LÄHTEET

Kalima R. 2011 Opintojen pitkittyminen ja keskeyttäminen ammattikorkeakoulussa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Akateeminen väitöskirja.

Krogerus, C. 2014. Opintojen keskeytys tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa vuosikursseissa 2009-2012. Oulun Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Vision valmisteluryhmä esittää uudistuksia korkeakoulujen rahoitukseen ja ohjaukseen. 2018. Viitattu 7.11.2018. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vision-valmisteluryhma-esittaa-uudistuksia-korkeakoulujen-rahoitukseen-ja-ohjaukseen

Oulun ammattikorkeakoulu 2018. Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön ohje. Viitattu 10.8.2018. www.oamk.fi/utills/opendoc.php?aWRfZG9rdW1lbnR0aT0xNDMwNz

Oulun Ammattikorkeakoulu 2018. Muuntokoulutukset. Viitattu 7.11.2018. <https://www.oamk.fi/fi/koulutus/muuntokoulutukset/>

Oulun Ammattikorkeakoulu 2018. Opetussuunnitelmat 2018-2019. Viitattu 7.11.2018. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=tik2018s&lk=s2018&alasisivu=kuvaus>

Oulun Ammattikorkeakoulu 2018. Tietoa Oamkista. Viitattu 29.10.2018. <https://www.oamk.fi/fi/tietoa-oamkista/oamkin-esittely/>

Oulun Ammattikorkeakoulu 2018. Tietojenkäsittelyn tutkinto. Viitattu 7.11.2018. <https://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/tradenomi-tietojenkäsittely-digitaaliset-palvelut/>

Ryhänen, K. 2013. Opintojen keskeyttäminen liiketalouden koulutusohjelman vuosikursseissa 2009 ja 2010. Oulun Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Suomenmaa. 2013. Muuntokoulutus on täsmälääkettä. Viitattu 7.11.2018. <https://www.suomenmaa.fi/uutiset/muuntokoulutus-on-tasmalaaketta-6.3.49246.542b8c2564>

LIITTEET

1. Kyselylomake
2. Saatekirje

Tutkimus monimuoto-opiskelijoiden opintojen keskeyttämisestä

1. Sukupuolesi?

- Nainen
- Mies

2. Ikä?

3. Opiskeluryhmä? *

- TIK15KMI
- TIK16KMD
- TIK17KMI

4. Koulutustausta hakiessa koulutukseen?

- Ylioppilastutkinto
- Ammatillinen 2. asteen tutkinto
2. asteen kaksoistutkinto
- Korkeakoulututkinto
- En halua kertoa
- Kesken jäänyt tutkinto, mikä?

5. Hyväksiluettujen opintopisteiden määrä?

- 0 op
- 1-30 op
- 31-60 op
- 61-90 op
- 91-120 op

- 121-150 op
- 151-180 op
- en muista

6. Kaikkien opintopisteiden yhteismäärä keskeyttämishetkellä:

- 0 op
- 1-30 op
- 31-60 op
- 61-90 op
- 91-120 op
- 121-150 op
- 151-180 op
- 181-210 op
- En muista

7. Opiskelun ensisijainen tavoitteeni:

- Tutkinnon saaminen
- Työllistyminen
- Osaamisen lisääminen
- Muu, mikä?

8. Olitko töissä opiskelujen aikana?

- Kyllä, täysipäiväisesti
- Kyllä, osa-aikaisesti
- Ei
- Osittain, miten?

9. Työkokemuksen määrä ennen opintoja?

- 0 vuotta
- 1-5 vuotta

- 6-10 vuotta
- 11-15 vuotta
- 16 vuotta tai enemmän

10. IT-alan työkokemuksen määrä ennen opintoja?

- Ei lainkaan
- 1-5 vuotta
- 6-10 vuotta
- 11-15 vuotta
- 16 vuotta tai enemmän

11. Valitse vähintään yksi (1) tai korkeintaan kolme (3) ensisijaiseksi kokemaasi syytä, miksi keskeytit opintosi tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa:

- Työllistyin
- Vaihdoin oppilaitosta
- Halusin opiskella muuta alaa
- Heikko usko työllistymiseen
- Opintojen rahoitus
- Opetuksen heikko laatu
- En pärjännyt opinnoissani
- Opinnot olivat liian haasteellisia
- Henkilökohtaiset syyt (perhe, lapset, parisuhde, omaiset yms.)
- Väsymys ja jaksaminen
- Päihteet
- Terveydelliset syyt
- Muu, mikä

12. Mitä teen tällä hetkellä?

- Opiskelen, missä?
- Teen kokopäivätyötä, millä alalla?
- Teen osa-aikaistyötä, millä alalla?
- Olen työtön.

- Muu tilanne? Lyhyt kuvaus:
- En halua kertoa.

13. Arvioi seuraavien asioiden toteutumista opinnoissasi:
(asteikko heikko, tyydyttävä, kohtalainen, hyvä, erinomainen, ei mielihedettä)

- Opiskelijoiden keskinäinen yhteishenki
- Kavereiden saaminen
- Opetuksen käytännön järjestelyt (AC, kellonaika, opetuksen määrä, tms.)
- Alan soveltuvuus itselle
- Vastasivatko opinnot odotuksia
- Opintojen vaativuustaso
- Koulutuksen ajantasaisuus
- Ajankäytön hallinta (esim. työ, perhe, harrastukset)
- Tutoropettajayhteistyö
- Opintojen ohjaus yleisesti
- Yksilöllisyyden huomiointi (esim. omat HOPS-suunnitelmat)
- Tiedonkulku ja tiedonsaanti
- Henkilökohtaisen elämän tuki ja opintojen mahdollistaminen

14. Onko mielessäsi jokin tärkeä asia, joka on jäänyt mainitsematta?

15. Mikä olisi voinut saada sinut jatkamaan opintoja?

16. Ajatuksia monimuotokoulutuksen kehittämiseksi?

Hei!

Opiskelen Oulun Ammattikorkeakoulussa tietojenkäsittelyä opintojen edettyä siihen saakka, että työn alla on opinnäytetyö. Tutkimusluontoisen työn tarkoituksena on selvittää, minkä vuoksi yllättävän suuri osa kolmen eri muuntokoulutus- tai monimuotoryhmän opiskelijoista on päätenyt keskeyttämään opintonsa ja samalla myös eritellä hieman päätökseen vaikuttaneita tekijöitä. Parhaassa tapauksessa tutkimuksesta olisi hyötyä Oulun Ammattikorkeakoululle, jolloin lopputulemana olisi enemmän ammattiin valmistuvia opiskelijoita. Tutkimuksen tavoitteena on monimuotokoulutuksen kehittäminen.

Haastattelu järjestetään valmiista kysymyksistä rakennettuna puhelinhaastatteluna, joka vie vastausten laajuudesta riippuen noin 5-10 minuuttia. Puhelua voi odottaa saapuvaksi lähipäivien aikana.

Lopputyöllä on Oulun Ammattikorkeakoulun tutkimuslupa. Kaikki vastaukset käsitellään täysin anonymisti, joten tiedot päätyvät ainoastaan allekirjoittaneelle.

Mielenkiintoisia vastauksia odotellen,

Jaakko Herranen, n6heja00@students.oamk.fi, p. 044-5570912

Opinnäytetyön toimeksiantaja: lehtori Sinikka Viinikka, sinikka.viinikka@oamk.fi, p. 040-1415356

Projektin ohjaaja: lehtori Anu Niva, anu.niva@oamk.fi, p. 050-3793619